

OBCHODNÍ DŮM BROUK + BABKA

ARCHITEKT	Jan Gillar (1904 – 67)
DOBA VZNIKU	1935 / 36
ADRESA	Liberec, Pražská 15
PROHLÍDKA	malá výstava k historii výstavby a využití
INFORMACE	www.topomomo.eu

Nedaleko Baťova obchodního domu v centru města Liberce se nachází urbanisticky sice zdrženlivější, avšak po umělecké stránce minimálně stejně působivý obchodní dům Brouk + Babka. Stavba, odrážející proporce okolních budov a linii Pražské ulice, vyniká především obrovskou zavěšenou fasádou z velkoformátových skleněných tabulí a lehkého rastru ocelových rámců. Původně se na tomto místě nacházel hostinec »Sandwirt«, který musel ve třicátých letech ustoupit novostavbě obchodního domu. Společnost Brouk + Babka usilovala také o sousední parcelu, přiléhající k jejímu pozemku na severní straně, avšak neúspěšně.

Architektem libereckého obchodního domu byl Jan Gillar, který své studium ukončil na pražské Akademii výtvarných umění. Zde se také setkal se zakladatelem českého kubismu Josefem Gočárem. Jan Gillar udržoval těsný kontakt s desavským Bauhausem, který společně se svým kolegou Jaromírem Krejcarem několikrát navštívil, aby tam prezentoval své projekty. Vedle řady školních budov, ke kterým patří i bývalá Francouzská škola v Praze–Dejvicích, obytných domů, sanatorií a ústavů sociální péče navrhl Jan Gillar také několik obchodních domů. K nim patří vedle liberecké pobočky společnosti Brouk + Babka také obchodní domy v Kladně, Olomouci a Užhorodu (Ukrajina). Společně s Karlem Teigem byl Jan Gillar členem »Uměleckého svazu Devětsil«, vlivné skupiny avantgardních umělců, založené ve dvacátých letech, pro kterou byla architektura spíše než čistě uměleckou tvůrčí formou sociálně–kriticky zaměřenou vědou. V jádru jejich úvah stálo přesvědčení, že architekturu je možné rozvíjet analyticky s uplatněním nároků »Nového umění proletářského«. Moderní stavby, odmítající čistý formalismus, měly být vyjádřením s tím související sociálně–kritické diskuse.

Symetricky řešený vstupní prostor s dodnes zachovaným nápisem »Brouk + Babka« je vyznačen dvěma prosklenými výkladními skříněmi, sahajícími až ke stropu, a malou výkladní pasáží ve tvaru písmene U. Po průchodu pasáží vstupuje návštěvník dovnitř budovy centrálně umístěnými dvoukřídlými dveřmi. Zde se nachází nejprve malá chodba a také věcně–funkční schodiště s hliníkovým zábradlím. Na stěnách schodiště jsou dnes rozmístěna četná vyobrazení z historie obchodního domu.

Zakladateli společnosti »Brouk + Babka« byli dva přátelé, Jaroslav Brouk a Josef Babka, kteří se seznámili během studia ekonomie. Na začátku první světové války společně vybudovali firmu »Brouk + Babka« v Praze na Letné. Firma vyráběla textilní zboží a domácí a zahradní potřeby. Společnost Brouk + Babka vyvinula zcela novou obchodní strategii, ke které patřil samoobslužný prodej, poskytování vlastních zákaznických úvěrů a provoz zásilkové služby. K velkému rozmachu firmy došlo ve třicátých letech, kdy byly také založeny nové pobočky. V Liberci firma koupila za 600.000 korun pozemek v Schückerově ulici (dnes Pražská ulice) a postavila zde novou pobočku. V Brně byla pobočka firmy Brouk + Babka postavena v roce 1934 Miroslavem Kopřivou. V Bratislavě a v Ostravě byly její pobočky postaveny v roce 1928 Christianem Ludwigem a Karlem Kotasem.

Liberecká budova se nachází pod ochranou památkové péče. V roce 2005 byla provedena generální rekonstrukce.

V konečném výsledku vznikly v posledním patře také dva nové byty s vnější terasou. Všechny ostatní prostory jsou dnes využívány ke komerčním účelům.

Informace k budově: Obchodní dům »Brouk + Babka« je ještě dnes využíván k původním účelům. V prostoru schodiště, do kterého se vstupuje prostředním vchodem v Pražské ulici, se nachází malá výstava k dějinám domu. Výstava je v českém jazyce.

www.topomomo.eu

